

Sygn. akt II UZ 65/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Kuczyński (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Zbigniew Myszka (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Zakładu [...]

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem J. K.

o wysokość podstawy wymiaru składek,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 29 stycznia 2014 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 września 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 września 2013 r. Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę kasacyjną płatnika składek Zakładu [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. od wyroku tego Sądu z dnia 16 maja 2013 r., oddalającego apelację tego płatnika składek od wyroku Sądu Okręgowego - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w E. z dnia 14 sierpnia 2012 r., wydanego w sprawie z udziałem zainteresowanego J. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wysokość podstawy wymiaru składek.

Sąd Apelacyjny wskazał, że sprawa ta jest jedną z wielu o analogicznym stanie faktycznym i prawnym, które łączono do wspólnego rozpoznania. Przy

ustaleniu wartości przedmiotu zaskarżenia, która ma zasadnicze znaczenie dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej ma prawidłowe określenie wartości przedmiotu zaskarżenia, Sąd Apelacyjny kierował się wytycznymi Sądu Najwyższego, który w wyroku z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11 (LEX nr 1235842), wyjaśnił, że w sprawie o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika. We wniesionej skardze oznaczono wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 27.839 zł, jednak po wezwaniu do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej skarżący podał, że różnica pomiędzy składką ustaloną a uiszczoną w stosunku do zainteresowanego J. K. wynosi 1.158,05 zł. Jest to kwota niższa niż dziesięć tysięcy zł, co prowadziło do odrzucenia niedopuszczalnej skargi kasacyjnej (art. 398² § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na to postanowienie płatnik składek domagał się jego zmiany w kierunku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie uchylenia zaskarżonego postanowienia, a ponadto zasądzenia od organu rentowego na rzecz żalącego się kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie: 1/ art. 25 § 2 k.p.c. w związku z art. 26 k.p.c. przez sprawdzenie wartości przedmiotu zaskarżenia dopiero na etapie skargi kasacyjnej, zamiast bezpośrednio po wniesieniu odwołania, „w okoliczności gdy ZUS nie kwestionuje wartości przedmiotu zaskarżenia, to należy uznać ją za ustaloną”, 2/ art. 398² § 1 k.p.c. przez ograniczenie wartości przedmiotu zaskarżenia, od której uzależniona jest dopuszczalność skargi kasacyjnej do części zakresu zaskarżenia w okoliczności gdy decyzja organu została zaskarżona w całości, 3/ „art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez ograniczenie stronie powodowej prawa do Sądu, polegające na bezpodstawnym ograniczaniu wartości przedmiotu zaskarżenia”.

Wnoszący zażalenie wskazał, że powołany w zaskarżonym postanowieniu wyrok Sądu Najwyższego II UK 312/11 dotyczy sprawy o zaliczenie do podstawy wymiaru składek, zaś przedmiotowa sprawa jest sprawą o ustalenie podstawy wymiaru składek, w której „wartość przedmiotu zaskarżenia została oznaczona odrębnie dla każdego z zainteresowanych i jest równa wysokości podstawy wymiaru składek ustalonej przez ZUS w zaskarżonej decyzji w stosunku do

zainteresowanej strony. A nadto wartość przedmiotu zaskarżenia odpowiada wartości przedmiotu sporu. W niniejszej sprawie sporna jest podstawa wymiaru składek naliczonych przez ZUS w wartości wskazanej przez ZUS. Ma to odzwierciedlenie we wskazaniu zakresu zaskarżenia, jako całości decyzji ZUS. Skarżący nigdy nie ograniczył zakresu zaskarżenia. Przeciwnie od początku postępowania kwestionuje wysokość wymiaru podstawy składek ustaloną przez ZUS, w wartości ustalonej przez ZUS w stosunku do zainteresowanego". Odwołaniem, apelacją jak i skargą kasacyjną objęta jest cała decyzja organu rentowego ustalająca podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne w stosunku do zainteresowanego w wysokości 27.839 zł za lata 2004, 2005, 2007 i 2010. Zatem „bezpodstawne jest ograniczanie przez Sąd Apelacyjny wartości przedmiotu zaskarżenia, do części zaskarżonej decyzji zwłaszcza, gdy zgodnie z przepisami KPC jest Sąd związany granicami zaskarżenia. Strona skarżąca nie ograniczyła zakresu zaskarżenia, zaś sądy obu instancji oddalały odwołanie i apelację w całości". Organ rentowy nie skorzystał z możliwości badania wartości przedmiotu sporu na podstawie art. 25 k.p.c., została ona więc ustalona zakresem zaskarżonej decyzji i nie podlega ponownemu badaniu w dalszym toku postępowania (art. 26 k.p.c.). Zdaniem wnoszącego zażalenie, bez znaczenia jest okoliczność, że „spraw o tym samym stanie faktycznym i prawnym jest wiele” i organ rentowy „wydał ponad 300 decyzji określając wysokość podstawy wymiaru składek w stosunku do każdego z zainteresowanych”. Ponadto, w ocenie autora zażalenia, odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na wartość przedmiotu zaskarżenia stanowiło „ograniczenie prawa strony do rozpoznania nadzwyczajnego środka zaskarżenia”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezpodstawne i bezzasadne. W jego uzasadnieniu przyznano, że organ rentowy wydał „ponad 300 decyzji określając podstawę wymiaru składek w stosunku do każdego z zainteresowanych”, co wymagało poddania kontroli sądowej odwołań wniesionych od każdej z tych licznych indywidualnych decyzji wydanych w sprawach „każdego z zainteresowanych”, które zostały połączone w

celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia w okolicznościach, które reguluje art. 219 k.p.c. (w postępowaniu pomiędzy tymi samymi stronami procesowymi: płatnikiem składek na indywidualne ubezpieczenia społeczne od wymierzonej podstawy ich wymiaru a organem ubezpieczeń społecznych). W sprawach o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne Sąd Najwyższy przyjmuje, że wartość przedmiotu zaskarżenia należy liczyć odrębnie względem każdego ubezpieczonego pracownika (por. wyrok z dnia 26 czerwca 2012 r., II UK 312/11, LEX nr 1235842, oraz postanowienia Sądu Najwyższego z: 7 listopada 2013 r., II UZ 59/13 oraz z 8 listopada 2013 r., w sprawach II UZ60/13 i II UZ 61/13, dotychczas niepublikowane). Obiektywne kryterium obliczenia wartości przedmiotów zaskarżenia w takich indywidualnych sprawach wyrażają kwoty niezrealizowanego obowiązku składkowego płatnika składek zobligowanego do opłacania całości należnych składek za każdego zainteresowanego pracownika od określonej podstawy wymiaru obowiązku składkowego, wynikające z nieopłacenia całości należnych składek na indywidualne ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 3 *in principio* ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zakład ubezpieczeń społecznych wydaje decyzje w zakresie spraw indywidualnych dotyczących ustalania wymiaru składek, co oznacza, że powinien wydawać takie indywidualne decyzje, a nie decyzje o ustaleniu wysokości podstawy wymiaru składek, od których jedynie zależy wymiar składek. Wszystko to oznacza, że wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach o ustalenie wymiaru składek, (które na ogół są nieprecyzyjne określane i osądzone jako sprawy „o wysokość podstawy wymiaru składek”) stanowi różnicę pomiędzy wysokością składek należnych a składkami opłaconymi, która wyraża się wielkością zaległych składek, nieopłaconych w całości od ustalonej podstawy ich wymiaru przez ich płatnika w okresie objętym odwołaniami (art. 22 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r., II UZ 16/12, LEX nr 1222163).

Przedmiotowe ograniczenie dopuszczalności wnoszenia skarg kasacyjnych ze względu na kodeksowe wymaganie minimalnej wartości przedmiotu kasacyjnego zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., który przewiduje, że skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu

zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych, jeżeli przedmiotem sprawy nie jest objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, przyznanie lub wstrzymanie emerytury lub renty), nie narusza art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności ani konstytucyjnego prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ takie prawa w rozpoznanej sprawie zostały wystarczająco zagwarantowane i zachowane w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy oddalił bezpodstawne i bezzasadne zażalenie w zgodzie z art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.